

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA KOŇSKÉHO PÓLA V ČESKÉ REPUBLICE

Diplomová práce

(bakalářská)

Autor: Šárka Tomášková, rekreologie

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Olomouc 2020

Jméno a příjmení autora: Šárka Tomášková

Název práce: Analýza koňského póla v České republice

Pracoviště: katedra rekreologie

Vedoucí: Mgr. Rudolf Rozsypal

Rok obhajoby: 2020

Abstrakt:

Předkládaná bakalářská práce se zabývá koňským pólem, vysvětluje základní pojmy a popisuje jeho historii i pravidla. Jejím hlavním cílem je analyzovat současnou situaci koňského póla v České republice. Dalšími cíli jsou pak zjistit míru povědomí o tomto sportu v Česku, porovnat zázemí a podmínky, jaké jednotlivé české kluby nabízejí pro realizaci póla a nabídnout souhrnný přehled informací o koňském pólu.

Klíčová slova: volný čas, rekreace, sport, koňské pólo, pólo pony

Author's first name and surname: Sarka Tomaskova

Title of master thesis: Analysis of equestrian polo in Czech republic

Department: Department of Recreology

Thesis Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal

The year of presentation: 2020

Abstract:

The presented bachelor thesis deals with the subject of equestrian polo, explains the basic concepts and describes its history and rules. Its main goal is to analyse the current situation of horse polo in the Czech republic. Secondary goals are to find out what the level of awareness of this sport is in the Czech population and to compare the background and conditions that all czech clubs offer for the development and realisation of the sport and offer a comprehensive overview of information about equestrian polo which can be used for further research and studies

Keywords: leisure time, recreation, sport, equestrian polo, polo pony

I agree the thesis paper to be lent within the library service from 1st January 2021.

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci zpracovala samostatně, s odbornou pomocí Mgr. Rudolfa Rozsypala, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a řídila se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

Podpis:

Děkuji Mgr. Rudolfu Rozsypalovi za jeho trpělivost a cenné rady, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce. Velké díky patří také Naveedu Gillovi, Achimovi Jähnke, Solveig Zoske, Martině Lewis a Liboru Palasovi za jejich čas a poskytnutí potřebných materiálů. V neposlední řadě děkuji mým přátelům a rodině za podporu při psaní, motivaci a zásobení jednoduchými cukry.

OBSAH

1. ÚVODEM	9
2. PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
2.1. ZAŘAZENÍ POJMU KOŇSKÉ PÓLO.....	9
2.1.1. Volný čas.....	9
2.1.2. Rekreace	10
2.1.3. Sport.....	10
2.2. KOŇSKÉ PÓLO.....	11
2.2.1. Typy koňského póla.....	11
2.2.2. Profil sportovce.....	12
2.2.3. Trvání a úrovně zápasů.....	12
2.2.4. Tým.....	13
2.2.5. Taktika hry: Útok	13
2.2.6. Taktika hry: Obrana	13
2.3. VZNIK A HISTORIE PÓLA	14
2.3.1. Kořeny a vznik	15
2.3.2. Buzkashi.....	15
2.3.3. Chowgan.....	15
2.3.4. Manipur.....	16
2.3.5. Rozšíření do Velké Británie a světa.....	16
2.4. PÓLO VE SVĚTĚ DNES.....	17
2.5. PRAVIDLA HRY.....	18
2.5.1. Pozice míčku ve hře (throw-in, strany, góly)	18
2.5.2. Přednost ve hře, linie míčku	18
2.5.3. Fauly, penalty a nebezpečná hra	19
2.6. VYBAVENÍ PRO PÓLO.....	20
2.6.1. Vybavení koně.....	20
2.6.2. Vybavení jezdce.....	21
2.7. KONĚ PRO PÓLO.....	22
2.7.1. Kreolský kůň (Criollo).....	22
2.7.2. Anglický plnokrevník	23
3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH CÍLŮ PRÁCE.....	25
4. METODIKA PRÁCE	26

5. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU PÓLA V ČR	27
5.1. HISTORIE PÓLA V ČR	27
5.2. PÓLO V ČR DNES	27
5.2.1 Sportovní události.....	28
5.3. AKTIVNÍ ČESKÉ PÓLO KLUBY	30
5.3.1 Gill Polo Club	30
5.3.2 LaRepublica Polo Club	31
5.3.3 Prague Coutry&Polo Club	32
5.3.4 Aviator Polo Club.....	33
5.3.5 Noe Polo Club	34
5.3.6 Polo Club Slušovice	35
6. VÝSLEDKY	36
7. DISKUSE	39
8. ZÁVĚRY	40
9. SOUHRN.....	41
10. SUMMARY	42
11. REFERENČNÍ SEZNAM	43
12. PŘÍLOHY	46

1. ÚVODEM

Koňské pólo se řadí mezi nejstarší známé týmové sporty. Po celém světě si své místo mezi ostatními kolektivními sporty buduje už po dlouhá staletí. Jeho počátky sahají až do staré Persie, v roce 1990 se poprvé objevilo na letních Olympijských hrách v Paříži a v mnoha světových zemích je velmi tradiční a uznávanou sportovní disciplínou a společenskou událostí. Do České republiky se přesto dostává až v posledních letech a do povědomí veřejnosti ještě mnohem později.

Podnětem k sepsání této práce mi byl vlastní vztah k pólu a s ním spojený zájem nejen o praktické, ale také o další teoretické sebevzdělávání. Při hledání zdrojů mne překvapilo, jak málo knih a autorů se pólu věnuje více, než v rozsahu poznámky pod čarou a především jak zastaralé, nepřesné a často až nesmyslné informace autoři uvádějí.

V této práci si tedy kladu za cíl představit tuto netradiční sportovní disciplínu a podívat se na pravidla a její historii v zahraničí i v naší republice. Pokusím se zjistit, jaká je aktuální míra povědomí o tomto sportu a-to především-zjistit a analyzovat, jaké jsou v Česku podmínky pro provozování póla a jaká je aktuální situace v jeho vývoji. Snahou je vytvoření publikace, která může sloužit jako odrazový můstek pro další výzkumy koňského póla a jeho postupné rozšiřování po celé České republice.

2. PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 ZAŘAZENÍ POJMU KOŇSKÉ PÓLO

2.1.1 Volný čas

Urbánek (2002) uvádí dvojí vymezení volného času. Zmiňuje vymezení negativní a pozitivní. Negativní vymezení je nejčastěji zmiňované a jasně udává, co volný čas není. Podle autora volný čas není časem stráveným v práci ani věnovaný aktivitám, které jedinec dělat musí. Nedokážeme však podle něj přesně určit, co volný čas je.

S pozitivním vymezením pracuje například Pávková (1999), která volný čas chápe jako opak nutné práce a povinností. Podle autorky je to doba, ve které svobodně volíme své činnosti, vykonáváme je dobrovolně a následuje po nich uspokojení a uvolnění. Toto potvrzuje i Hofbauer (2010), který na volný čas nahlíží jako na činnost, konanou nikoliv pod tlakem, ale na základě svobodného rozhodnutí. Volný čas spojuje se zážitky a uspokojením, je to doba, do které člověk vstupuje s očekáváním.

Podle Hájka, Hofbauera a Pávkové (2008) lze za volný čas označit dobu, která zbyde po naplnění všech potřeb pracovních (a školních), ale nezapomíná také na potřeby biofyzilogické a povinnosti v domácnosti. Podle autorů se jedná o čas využitý k vykonávání činností sebeurčujících a sebevytvářejících. Do volnočasových činností můžeme zařadit odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti i dobrovolné vzdělávání.

Shrnu-li výše uvedené, lze tedy volný čas považovat za ten čas, který strávíme aktivitami jinými než pracovními, či povinnými. Zároveň v tomto čase není jedinec omezován žádnými potřebami. Aktivitu vybírá svobodnou vůlí a přináší jí mu radost, zážitky a uspokojení. Volným časem je doba, která zbyde po odečtení všech povinností a potřeb a je užita k relaxaci, odpočinku i dobrovolnému sebevzdělávání.

Mezi hlavní funkce volného času řadí Hofbauer (2004) odpočinek (resp. znovuoobnovení pracovní síly), zábavu (regeneraci duševních sil) a rozvoj osobnosti (spoluúčast na tvorbě kultury). Švigová (1967) ve své publikaci problematiku funkcí volného času dále rozvádí. Za odpočinek autorka považuje především jakoukoliv fyzickou relaxaci s výjimkou nutného spánku. Zábavnou funkcí volného času je podle ní aktivní odpočinek – tedy činnosti tzv. receptivní (pasivní zábava), například sledování televize, koncertu, nebo posezení s kamarády. Do kategorie rozvoje osobnosti pak náleží veškeré činnosti, které daného člověka obohatí dovednostně, nebo vědomostně.

Pólo nepochybně, stejně jako ostatní sporty, můžeme zařadit do oblasti volnočasových aktivit. Plní funkci zábavnou, relaxační i seberozvojovou.

2.1.2 Rekreace

Podle Hodaně a Dohnala (2008) rekreací rozumíme aktivní proces, kdy se jedinec zaměřuje na obnovu vlastních tělesných i duševních sil prostřednictvím aktivní, či tvořivé činnosti, při které dojde k přijímání a tvorbě nových hodnot. Takto dochází k fyzickému i psychologickému zotavení jedince prostřednictvím uplatnění dosavadních schopností a znalostí. Na rozdíl od pasivního odpočinku, který také vede k obnovení původních sil, je podle autorů rekreace vědomý proces. Je prováděn se záměrem obnovování a rozvoje a s nutností vynaložení nějaké formy úsilí. Pasivní odpočinek na rozdíl od rekreace nevede k dalšímu rozvoji a kompenzaci deformit a jeho proces je mnohem delší.

Jedním z druhů rekreace je rekreace pohybová (tělocvičná). Jde o tu oblast rekreace, kde fyzická, pohybová složka převládá. Může být provozována v rámci kolektivu či rodiny, v pracovním prostředí, nebo individuálně. Pohybová rekreace také může být organizovaná, nebo neorganizovaná. Je to druh rekreace, která je „zaměřena na jakoukoliv fyzickou, pohybovou činnost člověka, jejímž důsledkem jsou prožitky a žádoucí změny v oblasti fyzické, psychické i sociální“ (Hodaň a Dohnal, 2008, s. 28). Hlavním rozdílem tělocvičné rekreace od ostatních činností je podle autorů zaměření jedince na sebe sama.

2.1.3 Sport

Za sport označujeme fyzickou aktivitu ve vrcholové podobě, nebo jako profesi. Sport je jednou ze složek životního stylu a volného času. Slepíčková (2005) sport definuje jako formy tělesné činnosti pracující s cílem zdokonalení kondice, dosažení výsledků a které rozvíjejí společenské vztahy. Poznávacími znaky sportu mohou být zaměření na výkon, momenty soutěživosti, příslušnost k dané sociální skupině a pravidla. Sport můžeme základně dělit na individuální a kolektivní, nebo podle výkonnosti na vrcholový sport, relaxační sport a výkonnostní sport (Hobza a Rektořík, 2006).

Autoři Kopecký, Strnisková, Matejovičová, Fedyn a Gembalczyk (2012) charakterizují životní styl jako soubor dobrovolných činností člověka. Je to způsob, jakým jedinec řeší problémy a jak uspokojuje své potřeby, jak se chová. Podle Slepíčkové (2005) jde

o veškeré lidské aktivity, myšlení i chování, které v životě jedince zaujímají místo dlouhodobě. Často je lze předvídat a opakují se. Jeho utváření je dlouhodobým, spontánním a nevědomým procesem, který ovlivňuje nejenom životní role jedince, ale také sociální prostředí, ve kterém se v průběhu svého života nachází (Hodaň, 2000).

2.2 KOŇSKÉ PÓLO

Koňské pólo je tvrdá a dynamická kolektivní hra, plná nečekaných obrátů a napětí, často přirovnávána k hokeji na koni (Kapitzke, 2008). Ať už je hráno jako volnočasová aktivita v rámci rekreace, nebo na profesionální sportovní úrovni, vždy jde o fyzicky velmi náročnou pohybovou činnost pro všechny zúčastněné jezdce i koně.

2.2.1 Typy koňského póla

Pólo lze dělit na dva základní typy, venkovní pólo (outdoor) a aréna pólo.

Aréna pólo se hraje podle stejných pravidel jako pólo na trávě. Hlavními rozdíly jsou podle Stubbse (2009) nižší počet hráčů a velikost prostoru, na němž se hraje. Pólo hrané v aréně je často považováno za „zimní“ variantu, hranou mimo hlavní sezonu (letní sezonu venkovního póla). Hraje se v krytých halách, nebo ohraničených arénách s písčitou povrchem. Vzhledem k menšímu hracímu prostoru je i samotná hra mnohem pomalejší. Rozdílný je také míček. Hraje se s dutým koženým, měkkým míčem. Do kategorie aréna póla řadíme i jeho další varianty, například snow pólo (sněžné pólo) hrané v zimě na sněhu, nebo beach pólo (plážové pólo) hrané v hlubokém písku.

Nejrozšířenější variantou koňského póla je venkovní (outdoor) pólo. Hraje se na rovné, travnaté ploše o maximálních rozměrech 146 metrů (nebo 180 metrů, v případě, že hřiště není ohraničeno mantinely) na šířku a 274 metrů na délku, což je pro představu plocha asi devíti fotbalových hřišť. Hrací plochu zpravidla ohraničují třicet centimetrů vysoké plastové, či dřevěné mantinely udržující míček ve hře. Bílé čáry vyznačené 30, 40 a 60 yardů od branek a středové T slouží k orientaci hráčů i rozhodčích na hřišti. Branky jsou na obou koních hřiště. Jsou tvořeny dvěma lehkými, měkkými a dobře viditelnými vysokými sloupky 7,3 metrů od sebe (Gordon-Watson, Lyon, Montgomery a Motyčka, 2013).

2.2.2 Profil sportovce

Autoři Gordon-Watson et al. (2013) za hlavní předpoklady pro úspěšného hráče póla považují skvělé jezdecké schopnosti a dobrou koordinaci. Jezdci nesmí chybět ani určitá úroveň odvahy, schopnost rychlého rozhodování a týmový duch. Podmínkou pro hru je z důvodu bezpečnosti od roku 1975 také držení pátky výhradně v pravé ruce po celou dobu hry, proto je obecně v pólu méně levorukých hráčů (Stubbs, 2009).

Pólo mohou hrát muži, ženy i děti, není omezeno ani věkem. Obvykle se hraje ve smíšených týmech. Za důležité jsou pro tvorbu týmů považovány hendikepy (úroveň) jednotlivých hráčů, nikoliv věk nebo jejich gender. Přesto se v posledních letech zvyšuje obliba dámského póla a vzniká množství zápasů výhradně pro ženy. Stejně tak jsou organizovány i dětské turnaje, zejména mezi jednotlivými pony kluby.

2.2.3 Trvání a úroveň zápasů

Celý zápas se může skládat až z osmi sedmi a půl minutových částí, zvaných chukky (čaky), obvykle se však hraje na šest, pět, nebo čtyři části dle úrovně zápasu a jezdců. Mezi chukkami je vždy povinná tři minutová přestávka, sloužící k výměně koní. Jeden kůň podle pravidel nemůže hrát více než dvě chukky denně.

Při hodnocení póla je využíván systém hendikepů. Čím lepší hráč je, tím vyšší má přidělený hendikep, vyjádřený v gólech. Hendikepy jsou přidělovány komisí na škále od -2 (začátečníci) až po maximum 10 (Kapitzke, 2008). Hendikep týmu a zároveň i celého zápasu je součtem hendikepů jednotlivých hráčů. Hendikep zápasu zároveň nepřímo referuje o kvalitě, rychlosti hry a zkušenostech hráčů, které lze v zápase očekávat. V pólu rozlišujeme tři základní úrovně: low goal, medium goal a high goal. Zápasů úrovně low goal se obvykle hraje na čtyři části, jsou zpravidla hrány v pomalejším tempu cvalu, technicky i takticky jsou méně dokonalé a jsou přístupné i hráčům začátečnickům.

Naopak v high goal zápasech jde o šest až osm chukkas póla na profesionální úrovni. Jde o velmi rychlou, vyrovnanou a takticky i technicky velmi promyšlenou hru. Pro dodržení bezpečnosti je přihlášení do medium i high goal úrovně podmíněno předem určenými minimálními hendikepy hráčů i celých týmů.

Stubbs (2009) dodává, že systém hendikepů zaručuje spravedlivost hry a stejné šance na vítězství. Pokud proti sobě k zápasu nastoupí týmy s rozdílným celkovým hendikepem, pak slabší mužstvo začíná hru s brankovou výhodou. Například nastoupí-li proti sobě týmy s hendikepy 30 a 35, slabší tým začne hru s náskokem 5 branek počítaných do celkového skóre.

2.2.4 Tým

Na hřišti proti sobě nastupují dva čtyřčlenné týmy hráčů s cílem nastřílet co nejvíce gólů do soupeřovy branky. Plastový bílý míček (dříve vyráběn z vrbového kořene) o průměru 9 centimetrů a váze 127,5 gramů hráči odpalují z koně obvykle ve velmi vysokém tempu pomocí dlouhé dřevěné pátky, takzvané mallety (Gordon-Watson et al., 2013).

Role v týmu jsou rozděleny a každá je velmi specifická. Číslo jedna je útočník, jeho úkolem je zdržovat se v popředí hry a dopravit míček do branky. Číslo dva je také v útočné pozici vepředu hracího pole, kromě toho se také snaží bránit číslo jedna a prorážet mu cestu hracím polem. Číslo tři, tzv. half-back, je obvykle nejzkušenějším hráčem týmu. Působí v pozici obránce i útočníka a často je také nazýván mozkiem týmu. Řídí hru a taktizuje. Číslo čtyři obvykle nese hráč s nejsilnějším odpalem. Je hlavním obráncem a také záložníkem pro číslo tři. Zdržuje se na konci hracího pole a takzvaně zametá. Jeho úkolem je posílat míč směrem dopředu hry k útočníkům a v případě otočení hry k brance jeho týmu jako první bránit prostor před ní (Pickeral, 2004). Před každým zápasem tým volí svého kapitána. Podle nepsaných pravidel se obvykle jedná o hráče číslo tři. Pouze ten je oprávněn během hry hovořit s rozhodčími (Hurlingham Polo Association [HPA], 2020).

2.2.5 Taktika hry: Útok

Hráči v pozici útočníků se soustředí především na posouvání míče směrem k brance protihráče. Dobrý pólo hráč dokáže míček přes hřiště odpálit na dva až tři náprahy. Síla a kvalita úderu závisí nejen na pozici jezdce v sedle, velmi důležitá je také technika. V pólu rozlišujeme několik typů odpalu:

Forehand full swing – plný rozmach vede nad hlavou jezdce, kolem zádi koně a končí zpět u hlavy jezdce. Míček letí dopředu po směru hry. Tento úder je nejsilnějším a také nejvyužívanějším úderem v pólu

Forehand half swing – menší náprah vedoucí od zádě koně směrem k jeho hlavě. Odráží míček vpřed po směru hry, bývá přesnější a často je používán při skórování do branky

Backhand – vede od hlavy koně k jeho zádi, vrací míček zpět proti původnímu směru hry

Neck shot – úder pod krkem koně, mění dráhu míčku do strany od koně. Při tomto úderu se jezdec natahuje v sedle vpřed až k hlavě koně, aby netrefil jeho přední nohy

Všechny typy odpalů lze zároveň hrát na obou stranách koně. Z pravé strany-z *off-side*, a na levé straně koně-z *near-side*. Odpaly nalevo jsou považovány za nejtěžší, protože jezdec musí ze sedla nepřírozně vytočit trup a zkrřížit ruce. To mu dává mnohem menší prostor pro rozmach (Kapitzke, 2008).

2.2.6 Taktika hry: Obrana

Při obranné strategii se hráči soustředí více než na odpal míčku na protihráče a snaží se překazit jeho další krok. Stubbs (2009) uvádí dvě základní techniky obrany:

Hook (hákování)- při hákování se hráč snaží vlastní malletu nastrčit do náprahu protihráče, a tak mu ztížit, nebo úplně zabránit v odpalu míčku

Ride-off (vytláčení) – umění ride-off je jednou z nejdůležitějších dovedností v pólu. Smyslem této obranné techniky je vytlačit vlastním koněm soupeřova koně z jeho dráhy. Tak lze protihráči zabránit v odpalu míčku a vytvořit tak výhodnou situaci pro svůj tým, případně tímto způsobem může hráč uvolnit cestu svému spoluhráči, který je u míčku. Ride-off podléhá velmi přísným pravidlům pro udržení bezpečnosti (viz. kapitola pravidla hry)

2.3 VZNIK A HISTORIE PÓLA

V rámci hlubšího porozumění pólu a jeho pravidlům považuji za nutné se ohlédnout do historie k jeho vzniku a vývoji.

Přestože by studium historie póla vydalo na samostatnou publikaci, pokusím se v následujících řádcích přiblížit především důležité mezníky a stádia, které vedly ke konečné formě póla, jako ho známe dnes.

2.3.1 Kořeny a vznik

Kapitzke (2008) říká, že nejhlubší kořeny póla jsou zakryty prachem historie. Čína, Írán, Manipur, Mongolsko, Pákistán i Tibet-všechny tyto země si více či méně nárokují uznání jako kolébka póla. Právě v těchto oblastech nacházíme nejstarší literární zdroje, archeologické stopy a další důkazy o hře samotné (Laffaye, 2009). Nicméně ani tato data nestačí pro naprosto přesnou specifikaci, a o tom jak a kde přesně se pólo zrodilo lze pouze spekulovat. Podle Kima (2019) lze bezpečně konstatovat pouze to, že pólo pravděpodobně vznikalo kontinuálně v několika regionech centrální Asie, a to v různých verzích jako lidová hra domorodých kmenů.

2.3.2 Buzkashi

Autoři Hong a Mangan (2005) ve své práci uvádějí, že pólo s největší pravděpodobností vzniká z tvrdých jezdeckých her íránských a tureckých kočovníků, konkrétně z agresivní hry buzkashi, při které až stovky domorodců na koních na hřišti bojovali o bezhlavé tělo kozla či telete. Vítězem se stal jezdec, kterému se jako první podařilo mrtvé zvíře ze sedla uchopit a dovésti ho na určené místo. Tato podobnost naznačuje, že pólo původně vznikalo jako soutěž jednotlivců (Kim, 2019). V severním Pákistánu buzkashi přežilo až do dnešní doby a stále se aktivně hraje.

2.3.3 Chowgan

V Persii (dnešní Írán) se sport postupně vyvíjel dál. Pochází odsud chowgan, který je označován jako přímý předchůdce dnešního póla. Hraje se v týmech. Jezdci na koních dřevěnou tyčí odráží kulatý míč. Samotný název pochází z překladu slova pálka, či kladivo (Gordon-Watson et al., 2013). Míček místo zvířecí mrtvoly, využití pálky/tyče k jeho odpalování a hra v týmech jsou hlavními rozdíly mezi buzkashi a chowganem. Vůbec první turnaje chowganu hrané mezi Turky a Peršany datuje Kim (2019) už do 6. a 7. století před našim letopočtem.

Z Persie a centrální Asie pólo postupně expandovalo po hedvábné stezce. Přes Byzantskou říši a dál do Konstantinopole (dnes Istanbul), kde se začalo hrát v průběhu

čtvrtého století. V řečtině dostalo název tzykanion. Theodosius II., který zde vládl v době 408 až 450 si pro hru už v této době nechal postavit stadión – tzykanistérion. Později pólo doputovalo také do Číny, Japonska a směrem na jih do Indie, Assamu, Barmy, Manipuru a do Tibetu. Právě zde poprvé dostává hra dnešní název pólo, odvozený od tibetského *po-long* – v překladu vrbový míček (Laffaye, 2009).

2.3.4 Manipur

Důležitou roli v historii póla hraje malý indický stát Manipur, konkrétně jeho pohraniční oblast Cachar, kde poprvé poručík Joseph Ford Sherer viděl a zamiloval si hru sagol kanjai-drskou hru podobnou dnešnímu pólu, kterou zde hráli místní usedlíci. Spolu s kapitánem Robert Stewardem se tak stali prvními zaznamenanými angličany, kteří objevili a hráli pólo. V březnu 1859 spolu založili první pólo klub Silchar Kangjai a o čtyři roky později tu byla sepsána první pravidla. Hra si získala velmi rychle popularitu, v roce 1863 byl založen další klub v Kalkatě a další následovaly (Laffaye, 2009).

2.3.5 Rozšíření do Velké Británie a dál

S britskými důstojníky se hra v 19. století přirozeně z Indie rozšířila po celé Velké Británii a do Irska a odsud rychle do celého světa. Okolo roku 1872 se pólo dostalo do Argentiny, 1874 do Austrálie a konečně do Spojených Států ho přivezl v roce 1876 James Gordon Bennet. V roce 1875 byla v UK založena Hurlingham Polo Committee (později HPA), která se tak stala nejstarší asociací póla a také se zasadila o sepsání oficiálních pravidel hry, jak ji známe dnes (Laffaye, 2009).

V roce 1900 se pólo poprvé zařadilo také mezi olympijské sporty na programu Olympijských her v Paříži. Od té doby se na Olympiádě hrálo ještě čtyřikrát v letech 1908 (Londýn), 1920 (Antverpy), 1924 (Paříž) a naposledy v Berlíně v roce 1936 (Stubbs, 2009).

2.4 PÓLO VE SVĚTĚ DNES

Dnes se s tímto sportem setkáváme po celém světě velmi běžně. Řídícím orgánem světového póla je Federation of International Polo (FIP) uznávaná Mezinárodním Olympijským výborem. Nejvýznamějšími organizacemi registrovanými pod hlavičkou FIP jsou bezesporu Hurlingham Polo Association (HPA) řídící orgán pro pólo ve Velké Británii a Irsku, Asociacion Argentina de Polo (AAP) hlavní řídící orgán Argentiny, United States Polo Association (USPA) v USA a 77 dalších členských organizací v různých státech včetně naší České Asociace Koňského Póla v čele s prezidentem Markem Polanem.

Kromě sdružování členů je FIP zároveň je organizátorem některých pravidelných mezinárodních utkání pro podporu rozvoje póla všech úrovně a ve všech regionech.

Jsou to například:

World Championship – šampionát na úrovni 10-14 hendikep, hraje se každé 3 roky po celém světě

European Championship – low goal 6/8 hendikep, hraje se na evropských hřištích každé dva roky a je otevřen pro FIP členy. Je organizován pro podporu rozvoje póla a zvýšení nárustu počtu hráčů v Evropě

Ladies European Championship – každoroční turnaj ženského póla 10/12 hendikep

Snow Polo World Cup – každoroční celosvětový turnaj v pólu na sněhu

(FIP, <https://www.fippolo.com/fip-tournaments/>)

Mezi další celosvětově známé mezinárodní high goal tournamenty patří:

Argentine Polo Open-hraje se v listopadu a prosinci v Palermu a Buenos Aires, je pravděpodobně nejznámějším a nejtěžším turnajem světa, organizuje jej PPA

Gold Cup-hraje se každoročně v červenci pod hlavičkou HPA v anglickém Cowdray Parku, jde o významnou společenskou událost a vrchol pólo sezóny v UK

USPA Polo Open – významný americký turnaj organizován USPA
(<https://www.czechpolo.cz/o-polu>)

2.5 PRAVIDLA HRY

První moderní pravidla koňského póla vytvořila v roce 1874 Hurlingham Polo Association. Aktuální verze jsou k dispozici na webových stránkách řídících orgánů jednotlivých států. Některá pravidla se mohou lišit v závislosti na dané zemi.

Určují vše, od rozměrů branek, barev týmových dresů, přes vybavení koní i jezdců až po zúčastněné diváky. Pravidla týkající se samotné hry jsou stejná po celém světě a jsou velmi přesná a detailní. Hlavním cílem je zajistit bezpečnost všech, zvířat i osob.

Na dodržování při hře dohlíží tři rozhodčí, dva v sedle přímo na hřišti a jeden přisedící, zasahující v případě, že se hlavní rozhodčí neshodnou (Stubbs, 2009).

2.5.1 Pozice míčku ve hře (throw-in, strany a gól)

Před začátkem každé chukky se týmy seřadí proti sobě kolem středového T na hřišti k takzvanému *throw-in*, kdy jeden z rozhodčích vhodí míč do hry mezi týmy. Hra tak začíná a na hodinách se ukáže odpočet.

Gól je platný, projde-li míček v průběhu chukky mezi sloupky branky, nebo libovolně vysoko prostorem nad bránou. Na obou koncích hřiště je brankový rozhodčí, který stojí v prostoru brány a kontroluje, zda míček prošel vyznačením polem. Pokud jeden z týmů skóruje, mění se strany a následuje nový throw-in. V případě, že atakující tým mine branku a míček se ocitne za koncovou čarou hřiště, druhý tým dostane výhodu takzvaného *knock-in/hit-in*, kdy hráč číslo 4 vrátí míček z koncové čáry zpět do hry. Všichni protihráči při tom musí být za čarou vzdálenou 30 yardů.

Ocitne-li se míček za postranním mantinelem, rozhodčí ho vrátí do hry v místě, kde překročil čáru. Tým, který míček vystřelil ven z hřiště je v nevýhodě.

2.5.2 Přednost ve hře, linie míčku

Nejdůležitější, nejvýznamnější pravidlo póla je takzvaná *line of the ball*, neboli linie míčku. Je to dráha, kterou míček cestuje hřištěm a vykresluje ji za sebou i před sebou. Tato linie udává další směr hry. Mění se s každou změnou směru míčku, ať už je to odrazem od pálky, koně, některého z jezdců, nebo třeba postranních mantinelů.

Přednost v cestě k míčku mají před ostatními ti hráči, kteří kopírují jeho přesnou linii. Obvykle je to hráč, který míč odpálil, popřípadě útočník, který se na linii míče napojí v popředí hracího pole. Pokud se na přesné linii míčku ocitne více hráčů, přednost má ten, který jej má na pravé straně koně (offside). V případě, že žádný z hráčů nekopíruje přesnou linii míče, přednost má ten, který přijíždí k linii z nejmenšího úhlu a má míček po pravé straně.

Linii míče může hráč dalšímu jezdcí překřížit pouze za předpokladu, že cválá rychleji, nebo stejnou rychlostí a přijíždí z dostatečné vzdálenosti tak, aby nevzniklo žádné nebezpečí jak pro ostatní hráče, tak koně.

2.5.3 Faulty, penalty a nebezpečná hra

Vznikne-li jednáním jednoho či více hráčů na hřišti jakákoliv nebezpečná situace, nebo pokud dojde k porušení pravidel, jedná se o fault. Faultovat lze například překřížením linie míče, nebezpečnou jízdou, hrubou hrou, nepovoleným užitím mallety nebo nesportovním chováním.

Nejčastější příčinou faultu na hřišti je nedovolené překřížení linie míčku. Jedná se o situaci, kdy útočící jezdec je donucen zpomalit, náhle změnit směr, popřípadě narazí do faultujícího hráče, či je jinak ohrožen a rozhodčí ji vyhodnotí jako nebezpečnou.

Za hrubou hru je považováno, pokud jezdec při ride-off použije nepřiměřenou sílu, nebo najede do protihráčova koně pod nebezpečným úhlem. Při vytlačení spoluhráče jezdec nesmí použít lokty, ruce ani hlavu.

Nebezpečnou jízdou je takové chování, při kterém některý z hráčů nebezpečně ohrožuje jiného jezdce, nebo koně na hřišti. Za nebezpečnou jízdu je považováno také, pokud hráč riskuje blaho a zdraví vlastního koně. Patří sem například nepřiměřená rychlost a úhel při ride-off, agresivní hra, najíždění vlastním koně pod náprah jiného hráče, kličkování před jiným hráčem, zabrzdění před jiným hráčem a další agresivní chování

Hákovat (hook) nesmí žádný obránce, pokud není na stejné straně oponentova koně, jako je míček, nebo v přímé linii za ním. Pálka v žádném případě nesmí být v pozici přes jakoukoliv část koně, pod ním, nebo mezi nohama zvířat. Hákování je povoleno jedině ve fázi náprahu, nebo úderu do míčku, a to pouze v prostoru pod ramenem útočníka, nikoliv nad. Pro manipulaci s míčkem smí jezdec použít pouze pátku. Pokud míček blokuje ze vzduchu, může

použít kteroukoliv část těla, nikoliv však otevřenou dlaň. Míček nesmí být hráčem při hře jakýmkoliv způsobem přenášen.

Za nesportovní chování pravidla označují takové, které ohrožuje dobrou pověst zápasu, póla, či klubu. Kromě nerespektování rozhodčích, vulgárního vyjadřování, nepovoleného opuštění hřiště a odmítnutí dohrát zápas, předstírání zranění s úmyslem zastavit hru, nebo hádek s hráči a rozhodčími sem patří i agresivní použití pálky s úmyslem kohokoli ohrozit, úmyslné odpálení míčku mimo bezpečnou zónu a také vědomé ohrožování zdraví a svého koně.

Za každý faul a porušení pravidel rozhodčí přistoupí k trestu. Obvykle se jedná o střídání různých druhů penalt, udělených rozhodčími podle závažnosti faulu. Druhů penalt je v pólu několik. Nejčastěji se jedná o volnou střelu z 30, 40 nebo 60 yardů, případně o takzvaný *spot*, kdy míček zůstane na původním místě faulu a hráč má výhodu volného odpalu odsud. Kromě penalt mohou rozhodčí udělit žlutou, či červenou kartu. Červená karta znamená vyloučení hráče po zbytek zápasu a případně i vyloučení z příští hry, nebo z celého turnaje (HPA, 2020).

2.6 VYBAVENÍ PRO PÓLO

Pólo je vysoce kontaktní hrou. Samozřejmostí je proto při ní množství nejrůznějších ochranných a funkčních prostředků pro koně i jezdce. Většina je předepsána pravidly a dvojici bez nich není umožněn vstup na hřiště. Kompletní vybavení popisuje na svých webových stránkách Farmington Polo Club:

2.6.1 Vybavení koně

Podle pravidel HPA (2020) musí veškeré postroje koni dobře padnout, nijak ho neomezovat, nebo zraňovat.

Sedlo – pólo sedlo je podobné anglickému všestrannému typu, na rozdíl od něj ale nemá kolenní opěrky a často bývá pouze jednobocnicové. Samozřejmostí jsou pevné třmenové řemeny, kvalitní podbřišník a přes něj většinou ještě jeden látkový obříšník, jako pojistka

Poprsní řemen – vede přes plece koně a upíná se k sedlu, brání sklouzávání sedla dozadu a částečně i do stran

Uzdečka – uzdečka anglického typu je doplněna o pevný martingal, brání koni zvedat hlavu příliš vysoko. Dva páry otěží umožňují lepší kontrolu nad koněm, udidlo zpravidla bývá kovové, či s gumovým povrchem. Obvykle se jedná o fugu (gag), nebo pelhem různých typů. Hackamore a bezudidlové uždění je povoleno pro koně v tréninku, nikoliv však na hřišti

Bandáže – ochranné bandáže, nebo chrániče, jsou pro všechny koně na hřišti povinné na všech končetinách, chrání nohy koně před nechtěnými údery a působí také jako podpora šlach při prudkých změnách tempa, či směru. Bandáže jsou často doplněny také o pevné chrániče šlach a ochranné zvony (chrání měkké části kopyt koně před poraněním)

Zapletený ocas – žíně koně při hře jsou povinné zapletené a lepící páskou připevněné co nejvýše k jeho kořenu. To zabraňuje nechtěnému zachycení pálky a vzniku nebezpečí koni, nebo jezdcí

Hřívá koně – je tradičně vyholená u krku koně především z estetických důvodů. Také tak nenarušuje pohyb ruky hráče

2.6.2 Vybavení jezdce

Pálka – pálka, nazývaná malleta nebo stick má na konci dřevěnou 25 centimetrů dlouhou hlavici a bambusovou rukojeť o délce 1,20 až 1,27 metru. Velmi důležitý je také řemínek na konci rukojeti, kterým hráči pátku fixují do své dlaně, aby jim při odpalu nemohla vypadnout. Hráči mallety střídají libovolně podle výšky hraných koní a také vlastních preferencí

Helma-pólo helma se v zásadě od klasických jezdeckých disciplín liší pouze vzhledem. Kšilt bývá výrazně širší a celkový vzhled helmy je sportovní. Helma jezdce chrání nejen při možném pádu, ale neméně důležitá je při ochraně před úderem míčku do hlavy. Helma je pro hráče povinná během každé hry a musí splňovat aktuální bezpečnostní standardy uvedené v pravidlech. Stejně jako v některých dalších sportech i pólo podléhá módě-barvy, styly a doplňky přileb se obvykle řídí posledním módním trendem. Autoři Czarnecki, Yoganandan, Myers, Myklebust a Sances (1986) ve své studii uvádí, že pouze 29,6 % dotázaných jezdců uvádí bezpečnost, jako hlavní kritérium při výběru helmy. Téměř polovina považuje její vzhled jako nejdůležitější

Vysoké jezdecké boty – kožené, či koženkové vysoké jezdecké boty jsou taktéž povinné při hře. Boty na pólo mají tradičně zip na holeni. Obvykle jsou velmi tvrdé a pevné, aby chránily nohy jezdce před případnou ranou míčku a při kontaktu s protihráčem

Kolenní chrániče-povinné nákolníky nesmějí omezovat pohyb, upevňují se několika pásky přes okraj vysokých bot a kolem kolene hráče. Chrání jezdce před letícím míčkem, úderem pálkou, a především před zraněním při vytlačení protihráče

Jezdecké ostruhy – jsou při hře povoleny, jejich délka nesmí přesáhnout 3 cm, pravidla je zakazují v případě, že jsou ostré a hrozí zranění koně

Bič – bič do maximální délky 48 cm je při hře povolen, může být držen pouze v levé ruce

Czarnecki et al. (1986) uvádí, že další ochranné vybavení je také doporučeno, ale zpravidla mnohem méně využíváno. Jsou to například *ochranné brýle, loketní chrániče, rukavice, podpora zápěstí a gumový chránič zubů a chrániče zad*.

(HPA, 2020; <https://www.farmingtonpologrounds.com/polo-101/>)

2.7 KONĚ PRO PÓLO

Pólo pony je hromadné označení pro koně trénované na pólo. Dřívější pravidla póla udávala maximální výšku hrajících koní, kteří nesměli přesáhnout 144,2 cm. Odsud vznikl název pólo pony. Toto výškové omezení bylo zrušeno po druhé světové válce v roce 1919 (Draperová, 2003) a dnes už jsou pro pólo využíváni koně nejen všech výšek, ale i barev, váhových kategorií a (především v nižších soutěžích) často i nejrozumnějších plemen. Pickeral (2004) kvalitu pólo poníků hodnotí na základě jejich rychlosti, rovnováhy, obratnosti, síly ale také osobnostních rysů, jako jsou ochota k práci, energičnost a inteligence. Při tomto předpokladu o žádném plemenu tedy nelze s určitostí říci, že pro pólo není vhodné. Stejně tak ale lze díky obvyklým povahovým rysům a šlechtěným vlastnostem některých z plemen předpokládat, že jsou pro pólo vhodnější než jiná. Žebříček špičkových pólo koní v dnešní době jednoznačně ovládají kříženci plnokrevníků s argentinským plemenem Criollo (Kreolský kůň).

2.7.1 Kreolský kůň (Criollo)

Vznikem tohoto plemena se zabývá i McBane (2008). Autor uvádí, že Criollos postupně vznikli z iberských, berberských a arabských koní španělských dobyvatelů, kteří svá zvířata do Jižní Ameriky přivezli v šestnáctém století. Zásadní změna přírodních podmínek se pro dovezené koně stala jakýmsi sítím výběru, kterým prošli pouze nejodolnější z nich. Uprchlá zvířata pak v následujících asi 300 letech svým samovolným křížením vytvořila

jedinečnou populaci se všemi prvky samostatného plemene. Podle Kholové a Hoška (2007) jsou criollos nejtvrdším a nejhouževnatějšími koňmi na světě. Obvykle dorůstají výšky mezi 135 a 155 centimetry. Disponují silnou, svalnatou stavbou těla, krátkými nohami, širokou hlavu s rovným profilem, dlouhýma ušima a velkýma očima.

Nejčastěji nesou primitivní šedohnědé zbarvení, často s tmavým pruhem na hřbetě a tmavým zebrováním na nohou. Najít mezi kreolskými koňmi však můžeme i hnědáky, ryzáky a další barvy. Většina těchto koní dnes žije polodivokým způsobem na jihoamerických pláních. Jejich hlavní využití je pro práci jako dobytkařští koně a ke křížení pro pólo (McBane, 2008).

2.7.2 Anglický plnokrevník

Naprostým opakem criollos jsou dlouze šlechtění angličtí plnokrevníci. Známi jsou pro svou rychlost a vytrvalost na dostihové dráze, uplatňují se ale velmi často i v ostatních jezdeckých disciplínách. Jsou to velmi dobře osvalení koně s elegantní, lehkou stavbou těla a vynikajícími rychlostními a skokovými schopnostmi (Hermsen, 1997). Známi jsou pro svou odvalu a neústupnost, ale také nestálost a vysokou citlivost např. na změny klimatu či potravy, proto vyžadují neustálou péči a komfort (McBane, 2008). Právě spojení rychlých, obratných a ušlechtilých plnokrevníků s houževnatostí a silou argentinských criollos je ideální kombinací při hledání dokonalého koně pro pólo. Takoví pólo ponyové se pak vyznačují jemnou hlavou, lehkou stavbou těla, ale také svalnatou zádí. Končetiny mívají rovné a silné s tvrdými kopyty. Jsou odolní a silní, povahově vyrovnaní, obratní a velmi rychlí (Pickeral, 2004).

Koně v pólu přímo úměrně ovlivňují výsledky zápasů. Jezdcův výkon se z velké části odvíjí od kvality a spolupráce jeho poníka. Především hráči nejvyšších soutěží jsou ochotni platit za dobré koně velmi vysoké částky. Zejména v Argentině je dnes produkce koní pro pólo rozšířeným podnikáním. V posledních dvou dekadách se zde, přes mocně debatovanou etickou stránku, rozmáhá i klonování pólo koní. Velmi známým příkladem je Argentinec Adolfo Cambiaso (dnes označován nejlepším hráčem světa), který se reprodukcí a klonováním koní zabývá. V roce 2016 proslul odehráním Argentine Polo Open na šesti klonech své klisny Cuartetera, narozených ve stejném roce (Frias & Torres, 2019). Kromě

pólo koní chovaných v Argentině lze na hřišti velmi často vidět také čistokrevné plnokrevníky. Obvykle se jedná o koně z různých důvodů vyřazené z dostihové kariéry a přetrénované pro pólo. Tito se těší velké oblibě na hřišti zejména v nižších a středních soutěžích. Jejich výhodou je hlavně nižší nákupní cena oproti argentinským koním. Velmi často je v zápasech lze vidět ve Velké Británii, kde je jejich návrat do sportu podporován nejrůznějšími organizacemi, například Retraining of Racehorses.

Pickeral (2004) také jako úspěšné pólo plemeno uvádí Quarter horse a jeho křížence s plnokrevníky. Quarter horse jsou rychlí a obratní koně menšího vzrůstu (140-150 cm) s krátkým hřbetem a širokým hrudníkem a zádí. Původně byli šlechtěni pro westernové disciplíny a práci s dobytkem, oblíbení jsou především v USA.

3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH CÍLŮ PRÁCE

Hlavním cílem předkládané práce je analyzovat současnou situaci koňského póla a podmínky pro jeho provozování v České republice.

Dílčím cílem práce je sběr kompletních dat o šesti aktivních pólo klubech, které v Česku existují, jejich porovnání na základě jejich zázemí, lokality, dostupnosti a dalších předností, popřípadě nedostatků.

Druhým dílčím cílem práce je zjistit aktuální míru povědomí o pólu mezi obyvateli České republiky a případně zdroje, ze kterých se informace o pólu nejčastěji šíří.

4. METODIKA PRÁCE

Předkládaná práce ve své první části využívá především získávání sekundárních dat z odborné literatury a vědeckých studií, které se vybraným tématům věnují. K doplnění informací z literatury o nejaktuálnější informace a fakta byla použita také data dostupná online na oficiálních webových stránkách jednotlivých sportovních klubů a asociací. Celkem práce čerpá z 38 zdrojů.

Druhá, praktická, část práce je založena částečně na sekundárních datech získaných z literatury a dalších dostupných zdrojů, ale převážně čerpá ze získaných dat primárních, při jejichž sběru byly kombinovány tři výzkumné metody. *Metoda historická*, umožňující lépe popsat a pochopit vývoj póla na našem území i ve světě v širším kontextu. Dále metoda *terénního šetření*, pomocí které byla posbírána některá jinak nedostupná primární data. Třetí použitou metodou je *metoda dotazování* v několika různých podobách. Za pomoci kvalitativně orientovaného osobního dotazování, telefonického dotazování a písemného dotazování byla shromažďována primární data o zkoumaných klubech.

Pomocí jednoduchého kvantitativně zaměřeného online dotazníkového šetření s otevřenými i uzavřenými otázkami pak byla zkoumána míra povědomí o pólu v ČR a zdroje, ze kterých dotazovaní případné informace čerpali. Výběr respondentů probíhal metodou sněhové koule.

Při zpracování práce byl kladen důraz na výběr zdrojů s ohledem na jejich aktuálnost, odbornost a komplexnost.

5. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU PÓLA V ČR

5.1 HISTORIE PÓLA V ČR

Zmínky o pólu hraném v Česku existují již z doby před druhou světovou válkou, poté se vrátilo v 90. letech. Mezinárodní turnaj v koňském pólu se hrál na Strahovském stadionu od 23. do 29. srpna v roce 1993. Augusta (2002) uvádí, že pro tuto akci bylo na stadion navezeno až padesát tater s pískem a klání poctil svou návštěvou i britský princ Edward. Ani přesto tehdy Češi pólu příliš nepropadli. Na turnaji se představilo pět mezinárodních týmů. Česko v té době nemělo žádné hráče, proto byl pražský tým složen ze zahraničních členů v čele s argentinským hráčem Piersem (hok, 1993).

Zpět do Prahy se pólo vrátilo až o více než dekádu později, v roce 2007. Tehdy byl pod záštitou dnes již neexistující německé banky Sal Oppenheim zorganizován třídní pólo turnaj. The Sal Oppenheim Cup se konal 30. května až 1. června na farmě Levín, kde dnes sídlí klub LaRepublica (Naveed Gill, osobní sdělení, 13.května 2020).

5.2 PÓLO V ČR DNES

V dnešní době je v Česku celkem šest fyzicky existujících a individuálně fungujících pólo klubů. Čtyři z nich sídlí v Praze, nebo jejím blízkém okolí. Jsou to Aviator Polo Club, Prague Country&Polo Club, Gill Polo Club a La Republica Polo Club. Moravskými kluby jsou pak Noe Polo Club u Brna a Polo Club Slušovice u Zlína. Kluby sdružují dvě nezávisle na sobě pracující pólo asociace.

Česká asociace hráčů koňského póla, registrovaná pod hlavičkou FIP je největší asociací u nás. V čele stojí prezident Marek Polan a viceprezidenti Mark Robinson a Jan Průcha. Asociace sdružuje 51 členů, mužů, žen i juniorů, na úrovni bez hendikepu až po hendikep 0 (z toho 36 členů je české národnosti) dohromady ze čtyř klubů: Noe Polo Club, Aviator Polo Club, LaRepublica polo Club a Prague Country&Polo Club (<https://www.czechpolo.cz/clenove>).

Další sdružující organizací je *Česká Pólo Asociace (CPA)*. Podle slov Naveeda Gilla sdružuje dohromady dva kluby – aktivní Gill Polo Club a Spielberg polo club, který však fyzicky neexistuje a neprovozuje žádnou činnost, nelze ho tedy mezi fungující české kluby

zařadit (osobní sdělení, 13. května 2020). Zakladatelem asociace a jejím předsedou představenstva je Naveed Gill.

Online lze také dohledat několik dalších pólo klubů, asociací a federací, které ale fyzicky neexistují, nevykazují žádnou aktivitu a nejsou k nim k dispozici další informace (Morava Polo Club, Spielberg polo club, Česká federace póla, First Czech polo Association a další).

5.2.1 Sportovní události

Nejznámějším mezinárodním pólo turnajem, který se u nás každoročně koná je *Pragu Polo Cup*. První ročník byl zorganizován v roce 2013 na dostihovém závodišti ve Velké Chuchli, kde se konaly také následující ročníky až do roku 2018, kdy se turnaj přesunul na Farmu Levín. V kontextu českého póla bývá tato událost oblíbená také divácky, pořadatelé kromě sportu lákají například na módní přehlídky, gastronomii a soutěže.

Dalšími už tradičními utkáními jsou *NOE Polo Cup*, organizován každoročně od roku 2016 na Farmě Noe vždy na jaře a na podzim.

Důležitou událostí je také seriál *Taxis Polo*, jehož první exhibiční pólo zápas se hrál na pardubickém dostihovém závodišti při příležitosti Velké Pardubické v říjnu 2018. V následujícím roce byly zorganizovány na stejném místě celkem čtyři akce – Taxis Snow Polo v březnu, Taxis Polo Open v červnu, Taxis Beach polo v srpnu a v říjnu opět pólo v rámci dostihového dne Velké Pardubické.

Tři ročníky exhibičního zápasu zimního póla na sněhu *Czech snow polo masters* se také v letech 2014 až 2017 konaly vždy začátkem roku ve Špindlerově Mlýně.

V červnu 2019 se organizátoři z Gill Polo Clubu pokusili přinést pólo i do města a zorganizovali turnaj *Pólo v parku* v pražském parku Na Vypichu. Inspirací zde pravděpodobně byl Chestertons Polo in the Park v Londýně, nebo novozélandský seriál Urban Polo, divácky velmi oblíbené společenské akce. V Praze se však tento typ sportovní události nesetkal s velkou odezvou.

Netradiční událostí spojenou s pólem je také červnový *Royal golf and Polo Cup*, poprvé zorganizován v roce 2018. Akce v Royal golf klubu v Mariánských lázních spojuje dohromady dva sporty – golf a pólo-v jednom turnaji.

(<https://www.czechpolo.cz/akce>; Naveed Gill, osobní sdělení ze 13.května 2020)

Přes všechny poměrně rozšíření a známé turnaje a postupné rozšiřování póla v Česku čím dál více se o tomto sportu stále velmi málo ví a netěší se ani příliš velkému diváckému zájmu, jako tomu je například ve Velké Británii, nebo dalších zemích.

To potvrzuje i studie z května 2020, která si kladla za cíl zjistit míru povědomí o pólu v ČR. Z výsledků vyplynulo, že 66,2 % obyvatel České republiky o existenci tohoto sportu nikdy neslyšelo, nebo pouze znají pojem.

5.3 AKTIVNÍ ČESKÉ PÓLO KLUBY

5.3.1 Gill Polo Club

Gill pólo Club byl založen 4. prosince 2008. Jeho zakladatelem a provozovatelem Naveed Gill. K dnešnímu dni klub sdružuje 7 členů. Původní klub byl v pražské Tróji (Cizarský ostrov), kde jeho zakladatel vybudoval tréninkové odpaliště, nebyli zde však koně, hřiště, ani další členové. Dnes sídlí ve Dvoře Pecínov (Pecínov 1, 25601 Benešov). Dostupný je autem přibližně do 40 minut jízdy z centra Prahy. Možnosti využití hromadné dopravy jsou pouze omezené, lze se přiblížit vlakem do Benešova u Prahy, poté autobusem a pěšky.

Naveed Gill uvádí, že klub je otevřen a pólo je v něm hráno celoročně. K dispozici má travnaté hřiště o velikosti 130 x 70 metrů, dvě pískové arény-venkovní s rozměry 80x55 metrů a vnitřní krytá hala 40x20 metrů. Pro koně jsou zde také stáje s včetně školních pólo poníků, kteří jsou k dispozici pro všechny úrovně jezdců a hráčů. Klub spolupracuje s Dvorem Pecínov, přímo v areálu je tedy možnost ubytování, parkování, stravy a WC.

Klub se z velké části zaměřuje na výuku začátečníků. Pokud má nový člen zájem se zapojit do klubu, následuje tři základní kroky: prvním je účast na trial dvouhodinové pólo lekci, zaměřené jak prakticky, tak i teoreticky za 1500 Kč. Poté se klient rozhodne, zda má či nemá zájem pokračovat.

V případě zájmu se může buď stát plným členem klubu za 6000 Kč/měsíc (minimum 12 měsíců) s příplatkem za každou lekci 500 Kč, nebo může pokračovat v hraní jako nečlen. V takovém případě je cena dalších lekcí vždy 2000Kč na hodinu. V ceně každé lekce je v případě potřeby zapůjčení koně, přílby a pálky

(Naved Gill, osobní sdělení 13. května 2020; <http://www.gillpolo.cz/o-naacutes.html>)

Obrázek 1. Logo Gill Polo Clubu

5.3.2 LaRepublika Polo Club

Vznik klubu La Republika se datuje do roku 2007, kdy byl na farmě Levín zorganizován mezinárodní pólo turnaj The Sal Oppenheim Cup. Oficiálně byl registrován v roce 2010. Jeho zakladatelkou je Martina Lewis. Klub byl v roce 2013 uzavřen a znovu se dal do provozu v roce 2018. Sídlí v historickém areálu Farmy Levín (Hvězdonice 53, 257 24 Hvězdonice), asi 50 km od centra Prahy. Dostupnost z Prahy je autem do 40 minut, využít lze také hromadnou autobusovou dopravu do 2,5 km vzdálených Hvězdonic a poté pěšky.

V klubu se nachází pólo na hřišti o rozměrech 130 x 250 metrů. Dále stáje s kapacitou 30 koní, infračervenou saunou, bazénem pro koně a výběhy pro koně na ploše 2 hektary. Nabízí i zázemí pro hráče a členy-WC, šatny, zabezpečená sedlovna, relaxační místnost a možnost parkování. Klub je součástí celku Farma Levín, kde je možné se také ubytovat.

Aktuálně klub sdružuje 15 členů a vítá další hráče. Zájemci si můžou pod vedením trenéra vyzkoušet jízdu na pólo koni, stick'n'ball, (trénink úderů a odpalů na hřišti), popřípadě se může se zapojit do hry za předpokladu předchozí zkušenosti.

Plnohodnotné členství v klubu je výhradně pro majitele koně na pólo za částku 10 000 Kč ročně + 1000 Kč měsíčně na poplatcích za hřiště + 2500 Kč za měsíc a koně. Primárně pro hráče bez vlastního pólo koně klub nabízí kreditový program Pay as you ride. La Republika v sezóně organizuje klubové zápasy čtyřikrát týdně, konkrétně každé úterý, čtvrtek, a o víkendech.

(Martina Lewis, osobní sdělení 21. května 2020; <https://www.larepublicapoloclub.cz/what-we-do>)

Obrázek 2. Logo La Republika Polo Club

3.3.3 Prague Country&Polo Club

Pražský Country&Polo klub byl založen v roce 2014 za podpory investorů v pražské Velké Chuchli při dostihovém závodišti (Radotínská 130/30, Praha 5), za jeho založením i organizací stojí hráčka německého původu Solveig Zoske.

Klub leží 17 kilometrů od centra Prahy, přibližně 20 minut jízdy autem. Dostupnost klubu hromadnou dopravou je velmi dobrá, z pražského hlavního nádraží jede osobní vlak přímo na místo 17 minut. K místu také vedou centrem Prahy trasy vhodné pro cyklisty a je tedy dostupné i na kole.

Klub je součástí dostihového závodiště Chuchle Arena Praha. Součástí klubu je hřiště o velikosti asi 130 x 200 metrů. Členům je k dispozici také menší hřiště vhodné pro trénink, jízdárna s písčitým povrchem a využití kryté haly Pro hráče jsou zde k dispozici šatny, sprchy, WC i parkoviště. Dostihový spolek nabízí také ustájení pólo koní ve svých stájích a možnost výběhu. Pólo klub má v této době 6 členů, kteří se scházejí při klubových chukkách nepravidelně dvakrát až třikrát týdně. Klub je v sezoně omezen v závislosti na programu dostihového areálu. Spolek vlastní také koně vhodné pro klienty, možnost pólo lekcí je zde po individuální domluvě.

Klub má v posledních letech až do dnes omezený provoz a přijímání nových členů v souvislosti s budováním nových prostor dostihového spolku.

(Solveig Zoske, osobní sdělení 23. května 2020; <https://www.poloprague.com/the-club.html>)

Obrázek 3. Logo Prague Country&Polo Club

3.3.4 Aviator Polo Club

Posledním z pražských fungujících klubů je Aviator Polo Club. Byl založen roku 2011 advokátem s německým původem Achimem Jahnke. První sídlo klubu a hřiště bylo vybudováno na letišti v pražských Letňanech, dnes klub sídlí ve Stáji Nebuz v Libečově (Libečov, Chyňava, 26601). Klub je vzdálený 37 kilometrů od centra Prahy, cesta autem sem trvá přibližně 40 minut. Hromadnou autobusovou dopravou se lze dostat na zastávku Libečov U mostu, odsud pak 1,2 kilometrů pěšky na místo.

Zde má klub v rámci Stáje Nebuz k dispozici hřiště s rozměry asi 70 x 150 metrů, stáje, rozsáhlé výběhy pro koně a zabezpečenou sedlovnu. V prostorách klubu je možnost parkování na nezpevněném travnatém povrchu. Jezdcům je k dispozici WC.

Klub je otevřen novým členům za individuálních podmínek. První lekce pro nováčky je vždy zdarma. Noví členové jsou vítáni také s vlastním koněm i bez. V klubu jsou také k dispozici školní koně pro všechny kategorie jezdců. Je zde možnost jezdeckých i pólo lekcí pro dospělé i pro děti. Po domluvě je zde možnost také vyjížďky do terénu. Klub vlastní dostatek vybavení k zapůjčení jako jsou helmy, pálky a chrániče kolen.

V sezóně mezi sebou členové klubu pravidelně organizují tréninky, nebo zápasy a po domluvě organizují také vícedenní soustředění se zahraničními profesionály.

(Achim Jahnke, osobní sdělení 20. května 2020; <https://www.aviatorpoloclub.com/about>)

Obrázek 4. Logo Aviator Polo Clubu

3.3.5 Noe Polo Club

Noe Polo Club je jedním ze dvou fungujících mimopražských klubů. Jeho zakladatelem je Marek Polan, který je zároveň i zakladatelem a prezidentem Asociace hráčů póla (viz. sdružující asociace). Farma NOE byla vybudována jako kompletně nový areál v roce 2013 v Březině u Křtin, 20 kilometrů od centra Brna (679 05 Březina, okres Brno-venkov). Na místo se lze dostat z centra Brna autem asi za 25 minut, případně autobusem na zastávku Březina, u pomníku a poté 1,3 kilometrů pěšky do cíle.

V klubu je k dispozici venkovní travnaté hřiště o velikosti 110 x 200 metrů, dále venkovní jízdárna o velikosti 65 x 35 metrů a krytá hala na ploše 50 x 22 metrů, obě s kvalitním povrchem kombinujícím jemný písek a geotextilii. Stáje jsou odvětrávané s kapacitou 26 koní, k dispozici pro koně jsou také venkovní pastviny o rozloze 14 hektarů, zimní písčité výběh a jezírko.

Pro hráče jsou k dispozici prostory oddělené od ostatních prostor areálu. K dispozici jsou kromě sedlovny k uložení vybavení také prostorné šatny, sprchy a WC. Pro odpočinek mohou členové klubu využít klubovnu. V areálu jsou také parkovací místa vyhrazená pro majitele koní.

Cílem NOE polo klubu je vytvoření úzké uzavřené skupiny hráčů, kterým poskytne nejlepší možné podmínky pro sport. Klub přijímá pouze hráče póla a ustájení nabízí také pouze pro pólo pony. Na přilehlé Farmě NOE je také možnost ubytování a stravování pro ubytované hosty, klub také nabízí programy na míru klientům, přes vyjížďky, dny u koní až po pólo hodiny (<https://www.noepoloclub.cz/noepoloclub.cz/nase-sluzby.html>).

Obrázek 5. Logo Noe Polo Clubu

3.3.6 Polo Club Slušovice

Nový pólo klub ve Slušovicích vzniká postupně od roku 2017, kdy si jeho zakladatel – bývalý dostihový jezdec Libor Palas-pořídil za účelem osobního tréninku koně pro pólo a přivezl je do slušovického dostihového areálu. Oficiálně klub vznikl a byl zapsán jako spolek v prosinci 2019 a stále je ve fázi vzniku a budování.

Klub úzce spolupracuje s dostihovým spolkem a je jeho součástí. Dostihový areál a základna klubu se nachází 15 kilometrů od centra Zlína, přibližně 19 minut jízdy autem. Využít lze také autobusovou dopravu na zastávku Slušovice, výpočetní středisko, která je od cíle 3 minuty pěšky.

Stáje klubu, výběhy a další zázemí pro koně jsou také součástí dostihového spolku, stejně tak šatny, WC a parkoviště, které je k dispozici i návštěvníkům pólo klubu.

Klub prozatím nedisponuje hřištěm pro klasickou hru póla. K dispozici je zde pouze malý prostor pro trénink. Z tohoto důvodu klub také prozatím neorganizuje pravidelné chukky a zápasy a je určen převážně pro soukromé účely.

Klub aktuálně nenabízí možnost membershipu, nebo pravidelných lekcí póla pro větší množství klientů. Podle Libora Pavlase je klub ochoten přivítat další zájemce o pólo a členy na individuálním levelu spolupráce, popřípadě pro zájemce zorganizovat vícedenní soustředění ve spřáteleném klubu na Slovensku (Libor Pavlas, osobní sdělení, 22. května 2020).

6. VÝSLEDKY

Hlavním cílem práce bylo zanalyzovat aktuální situaci koňského póla v České republice. V rámci analýzy jednotlivých klubů v ČR byla sesbírána data o existujícím zázemí pro hru póla v Česku. Na základě jejich posouzení bylo zjištěno, že zázemí pro samotnou hru póla ve většině případů nedosahuje vysoké kvality. Ani jeden z šesti českých klubů nedisponuje travnatým hřištěm splňujícím parametry, které stanovují mezinárodní pravidla póla. Dvě třetiny klubů aktuálně nemají dostatečný počet hrajících členů pro složení dvou týmů. Naopak pozitivní a nadprůměrné jsou ve všech analyzovaných klubech podmínky pro chov pólo koní, stáje a výběhy.

Souhrnný přehled služeb a zázemí pólo klubů v ČR ukazuje následující tabulka (Tabulka 1):

	Aviator Polo Club	Gill Polo Club	Prague Country&Polo Club	LaRepublica Polo Club	NOE Polo Club	Polo Club Slušovice
Hřiště	150x70m	130x70m	200x130m	250x130m	110x200m	×
Aréna	×	✓	✓	×	✓	×
Krytá hala	×	✓	✓	×	✓	×
Pravidelná utkáni	✓	×	×	✓	?	×
Stáje	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Výběh/pastva	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Počet členů	?	7	6	15	12	4
Membership	×	72tis/rok +500/lekce	?	52tis/rok vč. 1 koně	?	×
Šatny	×	×	✓	✓	✓	✓
WC	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Parkování	✓	✓	✓	✓	✓	✓
HD až na místo	×	×	✓	×	×	×
Školní koně	✓	✓	×	?	×	×
Lekce pro zač.	✓	✓	×	✓	×	×
Zapůjčení vybavení	✓	✓	?	✓	×	×
Ubytování	×	✓	✓	✓	✓	×
Strava	×	✓	✓	✓	✓	×
Psi vítání	✓	✓	✓	✓	?	✓

Tabulka 1. Shrnutí dat o nabízených službách a dostupném zázemí v jednotlivých klubech ČR

Při analýze klubů bylo zjištěno že Gill Polo Club a Aviator Polo Club mohou být označeny za kluby vhodné především pro nové zájemce o pólo. Oba spolky se zaměřují na výuku začátečníků, mírně pokročilých hráčů, dětí i případných skupin se snahou přilákat k tomuto sportu více zájemců. Jejich přednostmi jsou ideální počty pólo koní vhodných pro výuku póla a možnost zapůjčení veškerého nutného vybavení – pálek, přileb i chráničů kolen, které je jinak velkým finančním výdejem. Nevýhodou pro zkušeného hráče je nepříliš vysoká kvalita a rozměry hřišť, na kterých by při rychlé hře a plném obsazení týmů čtyři na čtyři mohlo hrozit nebezpečí koním i jezdcům.

Dalším plusem Gill Pólo Clubu je jeho celoroční fungování a možnost tréninku v zimě v kryté hale. Za nevýhodu klubu považují ceny lekcí a membershipu, které jsou pevně stanoveny na (na české poměry) poměrně vysokých částkách. Aviator Polo Club naopak prozatím funguje na principu individuální domluvy s každým klientem. Klub také nabízí první hodinu póla zdarma, možnost účasti na soustředěních s profesionálem a přátelské prostředí.

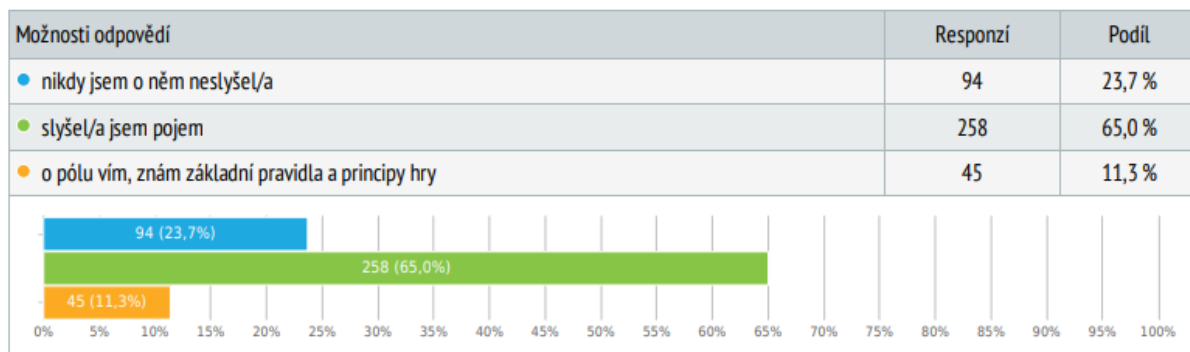
Požadavkům zkušeného hráče vyhovují kluby La Republica Polo Club, nebo Noe Polo Club. Oba kluby disponují velmi kvalitním zázemím jak pro koně, tak i jezdce a samotnou hru. Každý z nich má k dispozici hřiště, jehož rozměry jsou vhodné i pro rychlou kompetitivní hru póla. V obou areálech také najdeme pískovou tréninkovou arénu, stáje i velké výběhy pro koně, dobré zázemí pro jezdce a pravidelně organizované sportovní akce na mezinárodní úrovni. Výhodami Noe Polo Clubu jsou nově zbudovaný moderní areál a možnost tréninku v kryté hale v případě nepřízně počasí. Klub je navíc prozatím jediným klubem vybaveným pro hru póla a organizujícím sportovní a společenské události na Moravě. Nevýhodou pro nové zájemce o pólo je jeho privátnost a členství dostupné pouze pro majitele pólo koní. La Republica Polo Club je naopak otevřen i pro nové zájemce s vlastním koněm i bez. Klub má také propracovaný systém membershipů a poměrně přijatelné ceny.

Mez kluby vhodné pro zkušené hráče můžeme zařadit také Prague Country&Polo Club, který nabízí díky spolupráci s dostihovým spolkem také velmi kvalitní zázemí pro jezdce, koně i trénink a jedno z největších hřišť v ČR. Díky sídlu v pražské Chuchli je navíc jako jediný z českých klubů téměř bez omezení dostupný z centra Prahy i MHD, popřípadě na kole. Jeho nevýhodou je však aktuálně velmi nízký počet členů a pozastavení fungování související s dlouhodobými rekonstrukcemi v areálu.

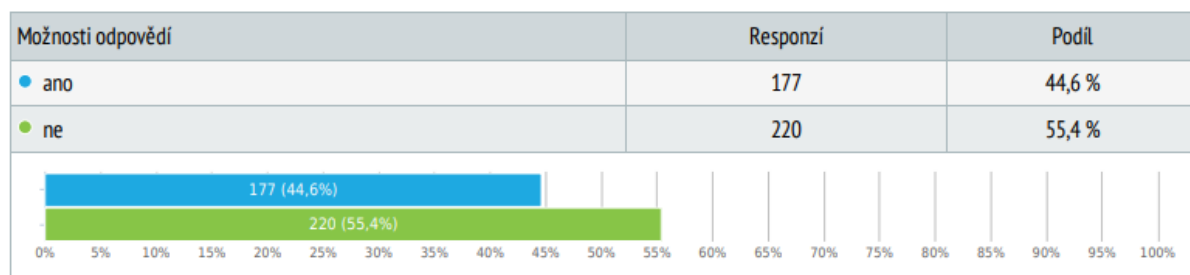
Posledním z klubů, Polo Club Slušovice, je ve fázi svého vzniku a prozatím nenabízí stabilní služby. Díky své poloze a dobrému zázemí v rámci dostihového spolku má ambice doplnit v následujících letech chybějící nabídku cenově dostupného póla na Moravě.

Dílčím cílem předkládání práce bylo také prozkoumat míru povědomí o pólu v ČR. Dotazovacího průzkumu se účastnilo 397 respondentů od 19 do 60 let, s místem bydliště na území ČR, získaných metodou sněhové koule. Většina (66,2%) odpovídajících neměla žádný vztah ke koním, ani jezdeckví, 26,2% uvedlo, že se koním věnuje pouze okrajově a pouhých 7,6% respondentů má k jezdeckví aktivní vztah. Na otázku Jak dobře znáte koňské pólo? odpovědělo 94 dotázaných (tedy 23,7%), že o koňském pólu nikdy předtím neslyšeli. Dalších 258 (65%) někdy slyšelo pojem, zároveň by však nedovedli o pólu uvést jakékoliv další informace. Pouze 43 (11,3%) respondentů odpovědělo, že znají alespoň základní pravidla a principy tohoto sportu. Dotazník se okrajově zajímal i o zdroje informací v případě, že již respondent o pólu slyšel, popřípadě viděl zápas. Jako zdroj informací o pólu dotázaní nejčastěji uváděli média, konkrétně TV a zahraniční filmy. Téměř polovina (44, dotázaných také uvedla, že má zájem se o pólu dozvědět více informací.

Znázornění poměru odpovědí na některé z otázek nabízejí následující grafy (Graf 1 a Graf 2):

Graf 1. Znázornění poměru odpovědí respondentů na otázku „Jak dobře znáte koňské pólo?“

Graf 2. Znázornění poměru odpovědí respondentů na otázku „Dozvěděl/a byste se o pólu rád/a víc?“

7. DISKUSE

Z výsledků práce vyplývá, že české pólo má základní nedostatky v především v podmínkách potřebných pro samotnou hru. Opomenuli-li nutnost finančního zázemí, pólo dle mého názoru stojí na třech základních pilířích důležitých pro provozování tohoto sportu na kvalitní úrovni. Především se jedná o hřiště. Z přehledu poznatků práce vyplývá, že minimální rozměry travnatého pólo hřiště jsou dle pravidel FIP 146 x 274 metrů. Tyto požadavky nesplňuje žádné z těch, které v ČR najdeme. Pouze u poloviny klubů je možné hřiště označit rozlohou za dostačující a bezpečné pro podmínky české hry.

Nezbytností pro pólo jsou dobře trénovaní a prospívající koně. Zde výsledky práce ukazují ve všech klubech a dostatečné, nebo velmi dobré podmínky pro chov a trénink pólo koní. Koně jsou obvykle chováni ve stájích s možností pastvy nebo výběhu a s pravidelným pohybovým režimem.

Jako poslední důležitý pilíř vidím, podobně jako v dalších sportech, promyšlený trénink a nácvik, v ideálním případě pod vedením profesionálního hráče. Přesto, že některé ze zkoumaných klubů nabízí tréninky s profesionálem, organizují víkendová soustředění i klubové zápasy, zde opět vracíme k důležitosti prostoru (hřiště) a koní, bez kterých není možné utvořit ani podmínky pro plnohodnotný trénink póla.

Z průzkumů práce také vyplývá, že jen velmi málo obyvatel Česka má o pólu dostatek informací a zájem. Tady si dovoluji připomenout velmi důležitou-a u nás opomíjenou-sociální rovinu tohoto sportu. Prohlédneme-li si fungování póla například ve VB, zjistíme, že tzv. social členové klubů při zápasech hrají stejně velkou, ne-li větší roli, než samotní hráči. Pólo zápasy mohou být nejen zajímavou sportovní podívanou pro znalce, ale také možností oddechu, módním svátkem a gastronomickým zážitkem pro širokou veřejnost.

K rozšíření póla na tuto úroveň i v Česku tomu by však bylo potřeba spojení sil jednotlivých klubů a místo malých konkurenčních prostředí společně vytvořit základ, nutný pro trénink koní i hráčů, tvorbu silných týmů a předvedení kvalitního, dynamického a rychlého sportu. Jedině dobré, dramatické pólo může dle mého názoru upoutat i neznalého diváka a s ním sponzory, média, nebo nové hráče a zajistit si tak zájem zvenčí.

8. ZÁVĚRY

Na základě shromáždění dat a analýzy jednotlivých klubů v ČR poskytuje předkládaná práce komplexní obraz o aktuální situaci, vyzdvihuje pozitiva a upozorňuje na nedostatky, které mohou rozvoj a kvalitu tohoto sportu omezovat. Za nedostatek práce považuji neúplnost některých informací o klubech. U čtyř klubů chybí přesná data o konkrétních cenách membershipů a lekcí. Tyto informace nejsou veřejně dostupné a jejich sběr byl značně omezen neochotou klubů je sdílet. I přes to práce svůj hlavní cíl-analýzu podmínek pro provozování koňského póla na území ČR, i dílčí cíle splňuje. Zároveň vytváří prostor pro případné další výzkumy daného tématu a poskytuje jim dobrý základ.

9. SOUHRN

První část předkládané práce vychází převážně ze zahraničních publikací a odborné literatury, nabízí kompletní přehled informací a poskytuje podrobný teoretický základ pro další části výzkumu. V přehledu poznatků práce popisuje historii póla, zabývá se pravidly, potřebným vybavením k tomuto sportu a výběrem vhodných koní.

V praktické části se práce zaměřuje na aktuální situaci tohoto kolektivního sportu na území České republiky s cílem analyzovat podmínky, které jsou pro tento sport v ČR dostupné a posoudit jejich přednosti a nedostatky.

Výsledky práce nabízí přehledné zpracování sesbíraných dat do tabulky, analýzu jednotlivých sportovních klubů vzhledem k jejich vybavenosti a podmínkám, které poskytují. Zároveň poukazují na jejich přednosti a nedostatky tak, aby usnadnily výběr novému potencionálnímu hráči, nebo klientovi.

V přílohách je práce doplněna také o průvodní fotografie a obrázky pro lepší představu a pochopení důležitých pojmů a pravidel i pro laiky a nejezdeckou veřejnost.

10. SUMMARY

The first part of the presented work, based mainly on foreign publications, offers a complete overview of information and provides a detailed theoretical basis for other parts of the research. These theoretical chapters contain an overview of knowledge, describe the history of polo, deal with the rules, outline the necessary equipment for this sport and show how to select suitable horses.

The second part of the work focuses on the present situation of polo, analysing the conditions for the sport in the Czech Republic.

In its conclusion, the thesis offers a clear presentation of the collected data, a comparison of individual sports clubs with respect to their facilities and conditions they provide, and highlights the clubs' strengths and shortcomings to facilitate the selection of a new potential player or beginner client.

In the appendices, the work is also supplemented with photographs and diagrams for a better understanding of the important concepts and rules for the layperson and non-equestrian public.

11. REFERENČNÍ SEZNAM

- Augusta P. (2002). *Kniha o praze 6*. Praha: Milpo
- Czarnecki, N., Yoganandan, N., Myers, T. J., Myklebust, J. B., & Sances Jr, A. N. T. H. O. N. Y. (1986). An evaluation and collective review of helmet standards. *Journal of Clinical Engineering*, 11(6), 461-467.
- Draperová, J. (2003). *Vše o koních*. Praha: Svojtka & Co.
- Frias, F. J. L., & Torres, C. R. (2019). The Ethics of Cloning Horses in Polo.
- Gordon-Watson, M., Lyon, R., Montgomery, S., & Motyčka, V. (2013). *Kůň: historie chovu, plemena, péče o koně, jezdecký výcvik*. Praha: Fragment.
- Hájek, B., Hofbauer, B., & Pávková, J. (2008). *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál.
- Hermesen, J. (1997). *Kůň a jezdecký sport*. Praha: Rebo.
- Hobza, V., & Rektořík, J. (2006). *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress.
- Hodaň, B. (1997). *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodaň, B., & Dohnal, T. (2008). *Rekreologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodaň, B. (2000). *Tělesná kultura-sociokulturní fenomén: východiska a vztahy*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury.
- Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál.
- Hofbauer, B., & Kaplánek, M. (2010). *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta.
- hok. (1993). Nájezd Póla na Prahu. *Deník Práce*. 49(121), s.12, ISSN 0231-6374.
- Kapitzke, G. (2008). *Kůň od A do Z: plemena, chov, chování, jezdeckví, spřežení*. Brázda.
- Kim, T. S. (2019). Polo: A Cultural Code for Understanding the Silk Road. *Acta Via Serica*, 4(1), 125-146.

- Kopecký, M., Strnisková, D., Matejovičová, B., Fedyn, B., & Gembalczyk, I. (2012). *Úvod do výchovy ke zdraví a zdravému životnímu stylu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kholová, H. & Hošek, J. (2007). *Koně*. Praha: Aventinum
- Laffaye, H. A. (2009). *The evolution of polo*. McFarland.
- Laffaye, H. A. (2015). *The Polo Encyclopedia*. McFarland.
- McBane, S. (2008). *Ilustrovaná encyklopedie plemen koní*. Praha: Svojtka & Co
- Pávková, J. (1999). *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál
- Pickeral, T. (2004). *Encyklopedie koní a poníků*. Slovart.
- Sak, P., & Saková, K. (2004). *MLádež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis.
- Slepičková, I. (2005). *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum.
- Stubbs, R., (2009). *Kniha sportů: sporty, pravidla, taktiky, techniky*. Praha: Knižní klub
- Švigová, M. (1967). *Volný čas a my*. Svobodné slovo.
- Urbánek, V. (2002). Filozofické pojetí termínu „volný čas“. *Sborník příspěvků přednesených na vědeckém symposiu Volný čas a jeho současné problémy*.

Internetové zdroje

- Aviator Polo Club. *About Aviator*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.aviatorpoloclub.com/about>
- Česká asociace hráčů koňského póla. *Akce*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.czechpolo.cz/akce>
- Česká asociace hráčů koňského póla. *Členové*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.czechpolo.cz/clenove>
- Federation of International Polo. *About us*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.fippolo.com/about-us/>
- Gill Polo Club. *O nás*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<http://www.gillpolo.cz/o-naacutes.html>

Hurlingham Polo Association. *2020 Rules*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://hpa-polo.co.uk/download/BB2020-Rules.pdf>

La Republica Polo Club. *What we do*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.larepublicapoloclub.cz/what-we-do>

Noe Polo Club. *Vize a služby NOE polo klubu*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.noepoloclub.cz/noepoloclub.cz/nase-sluzby.html>

Prague Country and Polo Club. *The club*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.poloprague.com/the-club.html>

The Farmington Polo Club. *The basics of Polo*. Retrieved 21. 4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.farmingtonpologrounds.com/polo-101/>

12. PŘÍLOHY

Příloha 1.: Hook (hákování)

Obrázek 6. Hráčka na koni uprostřed hákuje protihráče

Příloha 2.: Ride-off (vytláčení)

Obrázek 7. Protihráči se navzájem vytlačují z linie míčku

Příloha 3.: Forehand full swing

Obrázky 8 a 9. Průběh plného náprahu pálkou směrem dopředu

Příloha 4.: Forehand half swing

Obrázky 10-12. Průběh polovičního náprahu pálkou směrem dopředu

Příloha 5.: Neck shot

Obrázky 13-15. Průběh úderu do míčku pod krkem koně

Příloha 6.: Near side

Obrázek 16. Úder na levé straně koně

Příloha 7.: Throw-in

Obrázek 17. Throw-in: rozhodčí vhazuje míček do prostoru mezi seřazené týmy a hra začíná

Zdroj obrázků: Archiv Ham Polo Clubu
(<https://www.flickr.com/photos/hampolocclub/albums>)